

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór (815502)

Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór

(815502)

Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór (815502)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [879]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://skora-info.pl/images/2/2c/Garbowanie-2.jpg> [dostęp: 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie, dobieranie i użytkowanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór.	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór 815502

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Garbarz.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8155 Fur and leather preparing machine operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w lutym 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Zbigniew Gregorczyk – Ekspert niezależny, Radom.
- Ryszard Kita – Magar sp. z o.o., Radom.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Andrzej Kowalski – JarBurChem, Szydłowiec.
- Paweł Religa – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Małgorzata Kośła – Ogólnopolska Izba Branży Skórzanej, Oddział w Radomiu, Radom.
- Jadwiga Rudecka – Polskie Towarzystwo Towaroznawcze, Oddział Mazowiecki, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór zajmuje się obsługą (tj. przygotowaniem do pracy, nadzorowaniem, regulacją oraz konserwacją) maszyn i urządzeń stosowanych w procesie chemicznej obróbki skór, uwzględniając: sposoby garbowania, rodzaj surowca i jego przeznaczenie na różne rodzaje wyrobów.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór należy do grupy zawodów o charakterze produkcyjnym. Celem pracy operatora maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór jest obsługa maszyn i urządzeń w procesach kąpielowej obróbki i wykańczania skór za pomocą apretur.

Pracownik w tym zawodzie odpowiedzialny jest za: prawidłowe przygotowanie, eksploataowanie maszyn i urządzeń stosowanych w obróbce chemicznej skór, ocenianie sprawności i prawidłowości działania maszyn i urządzeń w trakcie prowadzenia operacji technologicznych.

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór dokonuje regulacji i ustawienia właściwych parametrów pracy z zachowaniem przepisów BHP, ppoż. i ochrony środowiska.

Sposoby wykonywania pracy

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór wykonuje działania polegające m.in. na:

- obsłudze i monitorowaniu pracy maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór,
- ocenianiu prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór w procesach kąpielowych¹⁰ i wykończania skór¹⁴,
- dokonywaniu oceny organoleptycznej⁸,
- ustawianiu właściwych parametrów pracy i regulacji maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór,
- prowadzeniu procesu chemicznej obróbki skór według ustalonej metodyki,
- przestrzeganiu parametrów technologicznych, takich jak: temperatura, czas, współczynnik kąpielowy¹³, obroty bębnowe, zużycie środków chemicznych, obroty wałów podających i dociskowych,
- użytkowaniu maszyn i urządzeń zgodnie z zasadami BHP, ochrony ppoż., ergonomii pracy, ochrony środowiska,
- przeprowadzaniu kontroli międzyoperacyjnej⁵,
- zgłaszaniu awarii maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór służbom technologicznym lub przełożonym.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór wykonuje prace w wydzielonych pomieszczeniach lub halach produkcyjnych zakładu garbarskiego. Występują różne rodzaje przedsiębiorstw garbarskich – mogą to być wyspecjalizowane zakłady zajmujące się prowadzeniem określonego procesu technologicznego, wytworzeniem półproduktu do prowadzenia dalszych procesów technologicznych wyprawy i uszlachetniania skór. Pracownik w tym zawodzie większość pracy wykonuje w środowisku, w którym obecne są: wilgoć, substancje chemiczne oraz opary i pyły.

Pomieszczenia produkcyjne posiadają oświetlenie naturalne i sztuczne i są wyposażone w instalacje wentylacyjne/klimatyzacyjne oraz odpowiednie instalacje, m.in.: gniazda ujęć wody zimnej i ciepłej, kanały ściekowe.

Większość prac operator wykonuje w pozycji stojącej, ale często jest to pozycja wymuszona, w zależności od sytuacji i charakteru czynności (np. przemieszczanie ciężkich ładunków) w procesie obróbki chemicznej skór.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór w działalności zawodowej wykorzystuje m.in:

- bębny garbarskie³ (do procesów moczenia skór⁶, wapnienia¹², odwapniania⁹, wytrawiania¹⁶, garbowania⁴, barwienia),
- agregaty natryskowe¹,
- urządzenia do barwienia skór,
- nalewarki⁷ powłok,
- rolkorter¹¹,
- maszyny i urządzenia do transportu międzyoperacyjnego (suwnice, wózki akumulatorowe i wózki widłowe).

Organizacja pracy

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór, w zależności od miejsca oraz zakresu pracy, wielkości produkcji i specyfiki produkowanego asortymentu², może ją wykonywać w zespole lub indywidualnie pod nadzorem brygadzysty.

Praca operatora maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór zwykle odbywa się w systemie ośmiogodzinnym, jedno- lub dwuzmianowym.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na:

- nadmierne stężenie substancji toksycznych, takich jak: kwasy, zasady, rozpuszczalniki,
- bakterie, grzyby, wirusy, pasożyty,
- urazy kończyn,
- nadmierny hałas, pył, kurz.

Do chorób występujących w zawodzie operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór można zaliczyć m.in.:

- alergie,
- choroby oczu, skóry, układu oddechowego,

- urazy kręgosłupa,
- zatrucia ostre lub przewlekłe.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność narządu równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- szybki refleks,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- brak lęku przed wysokością,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne,
- podzielność uwagi,
- zdolność koncentracji uwagi,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- współdziałanie i współpraca w zespole,
- predyspozycje do pracy w szybkim tempie;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- gotowość podporządkowania się,
- samodzielność,
- samokontrola,
- samodyscyplina,
- dokładność,
- odpowiedzialność proekologiczna,

- odporność na działanie pod presją czasu,
- rzetelność,
- cierpliwość i wytrwałość,
- dbałość o jakość pracy,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.2. Kompetencje społeczne; 3.3. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna, prawidłowy wzrok i słuch, sprawność zmysłu dotyku i narządów równowagi. Praca w tym zawodzie należy do prac ciężkich, wymaga m.in. długiego stania (często w pozycji wymuszonej), podnoszenia i przenoszenia materiałów. Występują w niej również obciążenia umysłowe, związane np. z rozwiązywaniem problemów technologicznych, działaniem pod presją czasu, czy radzeniem sobie ze stresem.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór są m.in.:

- poważne schorzenia narządów ruchu (górnych i dolnych kończyn),
- słaba kondycja fizyczna,
- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcji,
- alergia na środki chemiczne,
- epilepsja,
- choroby układu oddechowego, np. astma,
- niektóre choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły zawodowej I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodach pokrewnych z branży przemysłu mody (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego).

Możliwe jest również wykonywanie zawodu przez osoby posiadające wykształcenie podstawowe (lub gimnazjalne), które zdobyły wiedzę i doświadczenie na drodze szkolenia praktycznego (przyuczenie do zawodu) na stanowisku pracy w zakładzie garbarskim.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** ułatwiają:

- posiadanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie pokrewnym garbarz skór, uzyskanego po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,

- ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdanie egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, potwierdzającego kwalifikację cząstkową AU.11 Wyprawianie skór (garbarz skór),
- posiadanie świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym garbarz skór, nadawanych w ramach kształcenia rzemieślniczego po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu operatora maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór są:

- suplement Europass (w języku polskim i angielskim), wydawany na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego),
- certyfikaty i zaświadczenia potwierdzające udział w szkoleniach w zakresie nowoczesnych urządzeń garbarskich.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** może:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika operatora, a następnie, wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego, awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, przy posiadaniu dobrych zdolności i umiejętności organizacyjnych oraz umiejętności pracy z ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty lub mistrza nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- dalej kształcić się w szkole branżowej II stopnia lub technikum, np. w zawodzie pokrewnym technik garbarz, a po zdaniu matury kontynuować naukę w szkole wyższej, np. na kierunku technologia chemiczna,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach,
- założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą w branży garbarskiej,
- rozwijać swoje kompetencje poprzez udział w kształceniu i/lub szkoleniu w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych do wykonywania zawodu operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki w zawodzie pokrewnym garbarz skór, w zakresie kwalifikacji AU.11 Wyprawianie skór.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór oferuje system rzemieślniczego przygotowania zawodowego, który umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym garbarz skór. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik garbarz ^S	311912
Garbarz skór ^S	753501
Garbarz skór bez włosa	753502
Operator agregatów natryskowych	815501
Operator maszyn i urządzeń mechanicznej obróbki skór	815503

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Dobieranie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór do procesów kąpielowych oraz wykończania skór.
- Z2 Ocenianie prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór.
- Z3 Obsługiwanie i konserwowanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór w czasie prowadzenia procesu technologicznego.
- Z4 Kontrolowanie procesów technologicznych i ocenianie jakości skór podczas chemicznej obróbki.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie, dobieranie i użytkowanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór.

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie, dobieranie i użytkowanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Dobieranie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór do procesów kąpielowych oraz wykończania skór	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesach chemicznej obróbki skór; • Rodzaje i budowę maszyn, urządzeń stosowanych do chemicznej obróbki skór w procesach kąpielowych; • Rodzaje i budowę maszyn, urządzeń stosowanych do chemicznej obróbki skór w procesach wykończania; • Podstawy materiałoznawstwa i technologii garbowania i wykończania skór. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska; • Rozpoznawać typy maszyn i urządzeń stosowanych w procesach kąpielowych chemicznej obróbki skór; • Rozpoznawać typy maszyn i urządzeń stosowanych w procesach wykończania; • Dobierać maszyny i urządzenia związane z procesem technologicznym, w zależności od przerabianego asortymentu skór; • Posługiwać się nazewnictwem i terminologią procesów technologicznych wyprawy skór.

Z2 Ocenianie prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesach chemicznej obróbki skór; Zasady oceniania prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór; Zasady kontrolowania prawidłowości pracy maszyn i urządzeń podczas wykończania skór; Zasady informowania o stanie technicznym maszyn i urządzeń oraz zgłaszania awarii; Zasady przygotowywania i uruchomienia maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w pracy z urządzeniami i środkami chemicznymi; Organizować pracę i oceniać prawidłowość funkcjonowania maszyn i urządzeń stosowanych w chemicznej obróbce skór; Oceniać prawidłowość pracy maszyn i urządzeń stosowanych w procesach kąpielowych; Oceniać prawidłowość pracy maszyn i urządzeń do wykańczania skór; Informować o stanie technicznym i ewentualnych awariach maszyn i urządzeń; Przygotowywać i uruchamiać maszyny i urządzenia do chemicznej obróbki skór.

Z3 Obsługiwanie i konserwowanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór w czasie prowadzenia procesu technologicznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesach chemicznej obróbki skór; Budowę maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór (bębny, rolkotery, agregaty natryskowe, nalewarki); Zasady regulowania i uruchamiania maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór; Parametry pracy maszyn i urządzeń na poszczególnych stanowiskach pracy chemicznej obróbki skór; Zasady korzystania z dokumentacji technicznej maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór; Metodyki <u>wyprawy</u>¹⁵ różnego rodzaju skór; Zasady użytkowania maszyn i urządzeń stosowanych w chemicznej obróbce skór w czasie prowadzenia procesów kąpielowych i wykończania; Sposoby prowadzenia konserwacji użytkowanych maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w pracy z urządzeniami i środkami chemicznymi; Rozróżniać i stosować maszyny do chemicznej obróbki skór; Regulować i uruchamiać maszyny i urządzenia do chemicznej obróbki skór; Dobierać parametry podczas pracy maszyn i urządzeń chemicznej na poszczególnych stanowiskach; Posługiwać się dokumentacją techniczną maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór; Stosować metodyki wyprawy różnego rodzaju skór; Użytkować maszyny i urządzenia przeznaczone do chemicznej obróbki skór w poszczególnych etapach cyklu technologicznego; Konserwować użytkowane maszyny i urządzenia.

Z4 Kontrolowanie procesów technologicznych i ocenianie skór podczas chemicznej obróbki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesach chemicznej obróbki skór; Zasady organizacji kontroli międzyoperacyjnej na stanowiskach chemicznej obróbki skór; 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska; Organizować i prowadzić kontrolę międzyoperacyjną na stanowiskach chemicznej obróbki skór;

<ul style="list-style-type: none"> • Zasady użytkowania przyrządów kontrolnych w procesach chemicznej obróbki skór; • Zasady kontroli organoleptycznej w czasie prowadzenia chemicznej obróbki skór.	<ul style="list-style-type: none"> • Użytkować przyrządy do kontroli w procesach chemicznej obróbki skór; • Dokonywać kontroli organoleptycznej skór na poszczególnych etapach procesu cyklu technologicznego.
---	---

3.3. Kompetencje społeczne

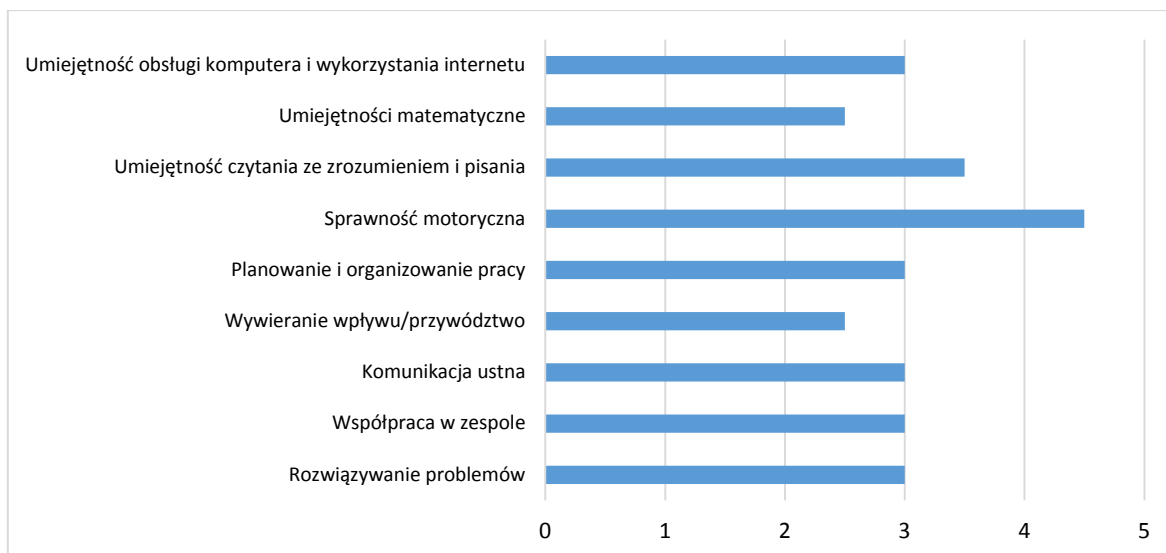
Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie chemicznej obróbki skór.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole uczestniczącym w procesie chemicznej obróbki skór.
- Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia, wynikającego z pracy podczas obsługi maszyn i urządzeń do chemicznej obróbki skór.
- Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących procesu chemicznej obróbki skór.
- Dbania o powierzone maszyny i urządzenia chemicznej obróbki skór oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników.
- Dostosowywania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku zakładu specjalizującego się w chemicznej obróbce skór.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży garbarskiej.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór może podjąć pracę w:

- zakładach garbarskich na terenie całego kraju,
- firmach produkujących środki garbarskie,
- hurtowniach oferujących środki garbarskie.

Operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór może również prowadzić własną działalność gospodarczą, np. w zakresie przetwarzania skór.

Obecnie (2019 r.) według Barometru zawodów zapotrzebowanie na operatorów obróbki skóry (w tym wykonujących zawód operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór) jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.01.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce nie prowadzi się kształcenia w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór**.

Kształcenie w zawodzie pokrewnym garbarz skór oferują branżowe szkoły I stopnia (dawniej zasadnicze szkoły zawodowe) oraz branżowe szkoły II stopnia i technika (w zawodzie technik garbarz).

Możliwe jest również uczestnictwo w kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych) w ramach kwalifikacji: AU.11 Wyprawianie skór (garbarz skór), które mogą organizować:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikację AU.11 potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór można także uzyskać w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego, w zawodzie pokrewnym garbarz skór. Tytuły czeladnika i mistrza w tych zawodach, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu, potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

W większości przypadków przedsiębiorstwa świadczące usługi chemicznej obróbki skór same prowadzą szkolenia kandydatów do pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** lub korzystają ze specjalistycznych szkoleń organizowanych przez producentów skór.

Szkolenia i kursy doszkalające w zawodzie operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór organizują:

- wyspecjalizowane placówki oświatowe,
- organizacje branżowe,
- organizacje pracodawców,
- organizacje producentów maszyn i urządzeń garbarskich.

Przykładowa tematyka szkoleń może dotyczyć:

- nowych środków stosowanych do chemicznej obróbki skór,
- sposobu dozowania lub też wykończenia skór na specjalne asortymenty, np. skóry przeznaczone dla wojska lub użytkowane w ekstremalnych warunkach.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** jest zróżnicowane, przy czym:

- doświadczony pracownik może otrzymywać średnio 3000 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat,
- co drugi pracownik w tym zawodzie deklaruje zarobki mieszczące się w przedziale od 2800 zł do 3500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór uzależniony jest m.in. od:

- wykształcenia, doświadczenia zawodowego i posiadanych kwalifikacji,
- dyspozycyjności (możliwości wyjazdów),
- zakresu odpowiedzialności (praca jako samodzielny specjalista, członek zespołu w większej firmie),
- szczegółowego zakresu zadań,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- regionu Polski i wielkości aglomeracji,
- koniunktury i zapotrzebowania na rynku usług w zakresie obsługiwanie maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.01.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator maszyn i urządzeń chemicznej obróbki skór** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada jest skorygowana implantem lub aparatem słuchowym,
- z zaburzeniami głosu, mowy (03-L), jeśli możliwy jest skuteczny kontakt interpersonalny i komunikacja,

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia bez znacznego ograniczenia pola widzenia,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza wykonywania bardziej precyzyjnych czynności.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1286).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr. 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Rodziewicz O.: Podstawy technologii garbarstwa. WSI, Radom 1984.
- Bieńkiewicz K.: Fizykochemia wyprawy skór. WNT, Warszawa 1977.
- Lasek W., Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. II. Wykończanie. WSiP, Warszawa 1985.
- Lasek W.: Wykańczalność skór miękkich. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1984.
- Maleńczak J., Čujan Z.: Maszyny i urządzenia garbarskie. Skrypt. WSI, Radom 1981.
- Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. 1 i 2. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1977.
- Przegląd Włókienniczy – Włókno Odzież Skóra, miesięcznik. Wydawnictwo SIGMA-NOT, Warszawa.
- Rodziewicz O., Śmiechowski K.: Technologia garbarstwa dla projektantów obuwia i odzieży, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2001.
- Smirnow W.I., Pawłowa M., Śmiechowski K., Gajewski M.: Vademcum garbarza. Instytut Technologii i Eksploatacji, Radom 1996.
- Śmiechowski K.: Produkcja skór a ochrona środowiska. Politechnika Radomska i ITEE, Radom 1998.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń:
<ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie garbarz skór:
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/753501.pdf

- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik garbarz: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311912.pdf
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie Garbarz skór 753501: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/753501.pdf
- Pierwszy Polski Portal Garbarski: www.polishleather.biz/pl/6,tradenews_list.html
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal Instytutu Przemysłu Skórzanego: <http://www.ips.krakow.pl>
- Portal Ogólnopolskiej Izby Branży Skórzanej w Radomiu: <http://www.oibs.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Przegląd Włókienniczy – Włókno, Odzież, Skóra. Miesięcznik. Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA-NOT: <http://www.przegląd-wlokienniczy.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wykaz standardów egzaminacyjnych w rzemiośle: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych/>.
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosc/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego – Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Agregat natryskowy	Maszyna do nakładania na powierzchnię skór powłoki wykończalniczej poprzez natryskiwanie specjalnymi pistoletami natryskowymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1975
2	Asortyment	Skóry wykończone (gotowe) przeznaczony do dalszego przerobu, np. skóry obuwiowe, skóry kaletnicze, skóry odzieżowe, itd.	Lasek W.: Wykończalnictwo skór miękkich. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1984

3	Bęben garbarski	Urządzenie garbarskie w kształcie poziomo ułożonego walca wyposażonego w mechanizmy powodujące możliwość wprowadzania go w ruch obrotowy. Bęben stosowany jest do kąpielowych procesów technologicznych wyprawy skór.	Na podstawie Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1975
4	Garbowanie	Proces chemicznego stabilizowanie włókien kolagenowych w celu zabezpieczenia ich przed gniciem i rozpadem.	Rodziejewicz O., Śmiechowski K.: Technologia garbarstwa dla projektantów obuwia i odzieży. Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2001
5	Kontrola międzyoperacyjna	Czynności i oznaczenia kontrolne mające na celu badanie prawidłowego przebiegu kolejnych operacji technologicznych w procesie wyprawy skór. Badania przeprowadza się bezpośrednio na stanowisku pracy w czasie trwania lub zaraz po zakończeniu kolejnej fazy produkcji.	Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1975
6	Moczenie skór	Proces polegający na nawodnieniu skór, wypłukaniu zanieczyszczeń i środków konserwujących.	Rodziejewicz O., Śmiechowski K.: Technologia garbarstwa dla projektantów obuwia i odzieży. Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2001
7	Nalewarka	Urządzenie służące do nakładania powłok (warstw) wykończalniczych na skórę.	Smirnow W., Pawłowa M., Śmiechowski K., Gajewski M.: Vademecum garbarza. Instytut Technologii i Eksploatacji, Radom 1996
8	Ocena organoleptyczna	Metoda oceny jakości produktu za pomocą zmysłów wzroku, dotyku.	Persz T.: Technologia wyprawy skór cz. 1 i 2. WSiP, Warszawa 1977
9	Odwapnianie	Proces usuwania, przez wymywanie soli wapnia ze skór poddanych uprzednio procesowi wapnienia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://sjp.pwn.pl/slowniki/odwapni%C4%87.html [dostęp: 31.03.2019]
10	Procesy kąpielowe	Operacje prowadzone w różnego rodzaju kąpielach z wykorzystaniem bębnow i urządzeń garbarskich.	Persz T.: Technologia wyprawy skór. Cz. 1 i 2. WSiP, Warszawa 1977
11	Rolkoter	Urządzenie do nakładania powłok na skórę przy pomocy perforowanych walców (perforacja decyduje o ilości nałożonych środków do wykończania skór).	Smirnow W., Pawłowa M., Śmiechowski K., Gajewski M.: Vademecum garbarza. Instytut Technologii i Eksploatacji, Radom 1996
12	Wapnienie	Proces mający na celu rozluźnienie struktury włóknistej kolagenu skóry, usunięcie włosa i zbędnych tkanek. W wyniku tego procesu uzyskuje się tzw. „goliznę”.	Rodziejewicz O.: Podstawy technologii garbarstwa. WSi, Radom 1984
13	Współczynnik kąpielowy	Stosunek masy skór do ilości kąpeli.	Rodziejewicz O.: Podstawy technologii garbarstwa. WSi, Radom 1984
14	Wykończanie skór	Zbiór operacji, takich jak: przygotowanie powierzchni, apretowanie, prasowanie, nakładanie powłok lakierniczych czy zmiękczenie.	Rodziejewicz O.: Podstawy technologii garbarstwa. WSi, Radom 1984
15	Wyprawa skór	Proces technologiczny polegający na obróbce surowej skóry zwierzęcej w celu zabezpieczenia jej przed procesami gnilnymi.	Rodziejewicz O.: Podstawy technologii garbarstwa. WSi, Radom 1984

16	Wytrawianie	Operacja technologiczna mająca na celu rozluźnienie enzymatyczne tkanki skórnej, oczyszczenie lica, zmniejszenie napężnienia.	Iwanowski J., Persz T., Garbarstwo. Cz. 1. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1965
----	--------------------	---	--

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.